

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 21 sierpnia 2020 r.

Pozycja 230

POSTANOWIENIE z dnia 26 września 2019 r. Sygn. akt Ts 104/18

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Małgorzata Pyziak-Szafnicka,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej w sprawie zgodności:

- 1) art. 130 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.) w zakresie zwrotu „jeżeli od pisma nie uiszczono należnej opłaty” z art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) art. 370 ustawy wymienionej w punkcie pierwszym w zakresie zwrotu „nieopłaconą” z art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2, art. 79 ust. 1, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 2 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 3 lipca 2018 r. (data nadania) M.J. (dalej: skarżący) wystąpił z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia.

Skarga konstytucyjna została wniesiona w związku z następującą sprawą.

Skarżący wniósł 8 września 2016 r. do Sądu Rejonowego dla W. (dalej: Sąd Rejonowy) pozew o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym polegającym na orzekaniu w Trybunale Konstytucyjnym osób nieposiadających statusu sędziego Trybunału Konstytucyjnego. Skarżący został wezwany do uzupełnienia braków formalnych poprzez uiszczenie opłaty od pozwu w kwocie 500 zł. W odpowiedzi skarżący złożył wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych. Postanowieniem z 4 października 2016 r. (sygn. akt [...]) Sąd Rejonowy oddalił wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, na które skarżący wniósł zażalenie. Postanowieniem z 26 stycznia 2017 r. (sygn. akt [...]) Sąd Okręgowy w W. oddalił powyższe zażalenie w zakresie zwolnienia od kosztów sądowych. Sąd Rejonowy po kolejnym wezwaniu z 6 marca 2017 r. (doręczonym skarżącemu 28 marca 2017 r.) do uiszczenia opłaty od pozwu, zarządzeniem sędziego z 22 maja 2017 r. zwrócił pozew z powodu nieuiszczenia

tej opłaty. Na zarządzenie to skarżący złożył zażalenie. Postanowieniem z 23 maja 2018 r. Sąd Okręgowy w W. (sygn. akt [...]) oddalił zażalenie skarżącego. Orzeczenie to wraz z uzasadnieniem zostało doręczone skarżącemu 12 czerwca 2018 r.

Zarządzeniem z 8 października 2018 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 22 października 2018 r.) sędzia Trybunału Konstytucyjnego wezwał pełnomocnika skarżącego do usunięcia braków formalnych skargi.

W piśmie procesowym złożonym 28 października 2018 r. (data nadania) skarżący odniósł się do zarządzenia i doręczył trzy egzemplarze pełnomocnictwa oraz poświadczone za zgodność z oryginałem postanowienie Sądu Okręgowego w W. z 23 maja 2018 r. (sygn. akt [...]).

Skarżący wskazał, że zaskarżone przepisy naruszają jego prawo do sądu polegające „na konstytucyjnym zagwarantowaniu każdemu prawa do rozpoznania jego sprawy przez Sąd” przez uzależnianie możliwości dochodzenia prawa określonego w art. 77 i art. 45 Konstytucji „od sytuacji majątkowej strony a więc ogranicz[ania] prawa ubogich lub takich, których nie stać na uiszczenie wpisu”. W ocenie skarżącego uwarunkowanie prawa do dochodzenia odszkodowania, określonego w art. 77 ust. 1 Konstytucji, w drodze wskazanej w art. 45 ust. 1 Konstytucji nie może być bezwzględnie warunkowane względami ekonomicznymi.

W uzasadnieniu skarżący twierdzi, że swobodny „mechanizm zwalniania od kosztów sądowych nie pozwala na zagwarantowanie ochrony konstytucyj[n]ych wolności w postaci prawa do [s]ąd[u] oraz prawa do naprawienia szkody wyrządzonej przez niezgodne z prawem działanie organów władzy publicznej”. Stan taki natomiast jest nie do pogodzenia z zasadami demokratycznego państwa prawa.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji przedmiotem skargi konstytucyjnej jest ustawa lub inny akt normatywny, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekły ostatecznie o wolnościach lub prawach albo o obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji. Na etapie wstępnej kontroli Trybunał Konstytucyjny bada, czy skarga spełnia przesłanki, o których mowa w przywołanym przepisie Konstytucji oraz wymagania wskazane w art. 44, art. 53 i art. 77 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p.TK), a także, czy nie zachodzą okoliczności przewidziane w art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK.

2. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego rozpatrywana skarga konstytucyjna nie spełnia tych warunków.

3. Skarżący poddał kontroli Trybunału art. 370 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.; dalej k.p.c.) w brzmieniu: „Sąd pierwszej instancji odrzuci na posiedzeniu niejawnym apelację wniesioną po upływie przepisane terminu, nieopłaconą lub z innych przyczyn niedopuszczalną, jak również apelację, której braków strona nie uzupełniła w wyznaczonym terminie”.

3.1 Skarżący wskazał jako ostateczne orzeczenie postanowienie Sądu Okręgowego w W. z 23 maja 2018 r. (sygn. akt [...]) o oddaleniu zażalenia na zarządzenie sędziego Sądu Rejonowego dla W. z 22 maja 2017 r. w przedmiocie zwrotu pozwu z powodu nieuiszczenia opłaty sądowej. Trybunał stwierdza, że podstawą wydania zakwestionowanego postanowienia nie był art. 370 k.p.c., ponieważ orzeczenie to zostało wydane na podstawie drugiego z zakwestionowanych przepisów, tj. art. 130 § 1 k.p.c.

3.2. Biorąc powyższe pod uwagę, Trybunał uznał, że rozpatrywana skarga nie spełnia podstawowego warunku wskazanego w art. 79 ust. 1 Konstytucji i doprecyzowanego w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK.

Trybunał postanowił na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK odmówić nadania analizowanej skardze dalszego biegu w zakresie, w jakim skarżący kwestionuje konstytucyjność art. 370 k.p.c.

4. Trybunał stwierdził także, że skarżący nie uzasadnił naruszenia – przez zaskarżone przepisy – przysługujących mu praw podmiotowych. Skarżący nie kwestionuje ani samej instytucji kosztów sądowych, ani zasady, w myśl której postępowanie sądowe odbywa się po uiszczeniu odpowiedniej opłaty. Skarży natomiast mechanizm zwalniania od kosztów sądowych, który w jego ocenie jest pozorny, a w uzasadnionych przypadkach „całkowicie uznaniowy i niedookreślony”, co czyni go mechanizmem „dowolnych kryteriów”. Skarżący stwierdza, że „mechanizm warunkujący prawo do sądu od spełnienia kryteriów ekonomicznych, by swobodnym by nie rzecz dowolnym korzystaniu przez władze publiczne (sądy) z kryteriów zwolnienia z kosztów, dyskryminują osoby na tyle »majątkne« iż posiadają jakiegokolwiek dochody, lecz na tyle »ubogie« iż nie stać ich na uiszczenie wpisu od roszczenia przeciwko władzom publicznym”. Wynika z tego, że zarzut skarżącego dotyczy tak naprawdę warunków zwalniania od kosztów sądowych. Natomiast kwestia kosztów sądowych została uregulowana w ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 785, ze zm.). Wobec powyższego Trybunał stwierdza, że zarzuty podniesione przez skarżącego nie odnoszą się w ogóle do treści normatywnej kwestionowanych przepisów.

Zaskarżony zakresowo art. 130 § 1 k.p.c., w brzmieniu: „Jeżeli pismo procesowe nie może otrzymać prawidłowego biegu wskutek niezachowania warunków formalnych lub jeżeli od pisma nie uiszczono należnej opłaty, przewodniczący wzywa stronę, pod rygorem zwrócenia pisma, do poprawienia, uzupełnienia lub opłacenia go w terminie tygodniowym (...)”, nie dotyczy warunków zwalniania od kosztów sądowych.

5. Mając powyższe na uwadze, Trybunał uznał, że rozpatrywana skarga nie spełnia warunku wskazanego w art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK.

Trybunał postanowił, na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 2 u.o.t.p.TK, odmówić nadania analizowanej skardze dalszego biegu.

6. Trybunał stwierdził ponadto, że skarżący nie uzupełnił braków formalnych skargi nie tylko w zakresie pkt 5 zarządzenia sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 8 października 2018 r., w którym został wezwany do uzasadnienia zarzutu niezgodności zaskarżonych przepisów ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego, ale również w zakresie pkt 2, w którym został wezwany do doręczenia oryginałów lub poświadczonych za zgodność odpisów rozstrzygnięć potwierdzających wyczerpanie drogi sądowej.

Z tych przyczyn Trybunał Konstytucyjny postanowił jak na wstępie.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.